

Selvitys Pähkinärinteeseen kirjasto- ja nuorisotilasta

VD/4363/00.01.01.01/2017

EL-H/ET/NJ

Vuoden 2017 talousarvio- ja suunnitelmassa todetaan, että kirjasto- ja nuorisotilat Pähkinärinteessä turvataan. Selvitetään mahdollisuudet korjata nykyiset Pähkinärinteeseen kirjasto- ja nuorisotilat. Samanaikaisesti etsitään korvaavia pysyviä tiloja joko yksin tai yhteistyössä yritysten tai yhteisöjen kanssa. Ratkaisuesitys tuodaan kaupunginhallitukselle huhtikuun 2017 loppuun mennessä.

Sivistysvirasto esittää selvityksenä seuraavaa:

Taustaa

Pähkinärinteeseen kirjasto toimi talous- ja velkaohjelman alkaessa yksivuoroisena kahden kirjastovirkailijan voimin. Kirjasto oli avoinna arkipäivisin (kuusi tuntia) ja viikonloppuisin sekä kiinni kesäkauden. Pähkinärinteeseen kirjastolla oli vuonna 2013 yhteensä 47 000 kävijää ja lainoja annettiin 65 000.

Pähkinärinteeseen ja Mikkolan kirjastot olivat tuolloin tiloiltaan, henkilöstöltään, aukiolotunneiltaan sekä kävijä- ja lainauslukujen perusteella Vantaan pienimmät ja suoritteiltaan kalleimmat kirjastot.

Pähkinärinteeseen kirjaston läheisyydessä toimivat Myyrmäen kirjasto (etäisyys Pähkinärinteeseen kirjastosta 3,5 km) ja Martinlaakson kirjasto (5 km). Pääkaupunkiseudun kirjastojen yhteistyö takaa mutkattoman asiointin myös esimerkiksi Malminkartanon kirjastossa (4 km) tai Suomen vilkkaimmassa ja laajasti auki olevassa Sellon kirjastossa Leppävaarassa (5,5 km). Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kirjastot ovat kuntarajoista riippumatta kaikkien asukkaiden vapaasti käytettävissä.

Talous- ja velkaohjelma 2013–2016 edellytti kirjaston osalta kahden toimipisteen lakkauttamista. Mikkolan kirjasto lakkautettiin keväällä 2013. Pähkinärinteeseen osalta ratkaisuksi löytyi tilan jakaminen kirjastoksi ja nuorisotilaksi, jolloin kaupunki saattoi luopua epätyytyvästä, ulkopuoliselta vuokratusta, TVO:n lakkautuslistalla olleesta Pähkinärinteeseen nuorisotilasta osoitteessa Pähkinärinteentie 41. Näin nuorisopalvelut toteuttivat talous- ja velkaohjelman velvoitteen omalta osaltaan ja kirjasto tehosti taloudenpitoaan talous- ja velkaohjelman edellyttämän määrän mm. automaatiolla.

Nuorisotilan muuton yhteydessä kirjastotilassa siirrettiin väliseiniä, parannettiin wc-tiloja ja rakennettiin siirrettävä tilanjakaja. Avaamisen jälkeen kirjaston henkilökunta joutui yhä useammin ja yhä pidemmille sairauslomille. Näin kävi jokaiselle kirjastossa työskennelleelle neljälle henkilölle. Lopulta työterveyslääkäri kielsi kolmea vakituista työntekijää työskentelemästä Pähkinärinteeseen kirjastossa. Määräaikainen työntekijä irtisanoutui ennen määräaikaisuutensa päättymistä.

Kirjasto suljettiin sisäilmasyistä kesällä 2015. Mittausten ja korjausten jälkeen avaamista kokeiltiin tammi-helmikuussa 2016. Henkilökunta sai jo lyhyen oleskelun jälkeen samoja oireita kuin aiemmin ja osa joutui myös sairauslomalle. Kirjasto on nyt suljettu toistaiseksi, ja alueen kirjastopalveluita on hoidettu sekä kirjastoautopysäkillä koulun pihassa koulupäivän aikana että aikuisväestölle tarkoitettulla alkuillan pysäkkialalla.

Kirjaston tarve alueella sekä mahdolliset toimitilavaihtoehdot

Kirjaston ensimmäinen toimintaedellytys on sellainen sijainti, jonne mahdollisimman moni pääsee mahdollisimman helposti ja turvallisesti. Pähkinärinteeseen asutuksen painopiste on Lammasslammentielle sijaitsevan ostoskeskuksen ympäristössä. Alueella ei ole vuokrattavana tai ostettavissa kirjastokäyttöön sopivaa liiketilaa. Etsinnässä on hyödynnetty toimitilaa tarjoavia kiinteistövälittäjiä, alueen huoltoyhtiötä sekä asukasjärjestöjen kontakteja.

Ratkaisuehdotus

Vantaan kaupunki ja kaupunginkirjasto tekevät runsaasti yhteistyötä Vantaan seurakuntien kanssa. Näkyvin ilmentymä on ruokajakelua suorittava Yhteinen pöytä. Kaupunginkirjaston useissa toimipisteissä toimii yhteistyössä seurakuntien kanssa mm. kirjallisuuspiirejä ja Tikkurilassa tarjolla on myös ammattimaista kirjallisuusterapiaa.

Kirjaston organisaatio perustuu prosesseihin. Lähes kaikki kirjastoammatilliset tehtävät tehdään keskitetysti. Merkittävä osa ostetaan myös ulkopuolisilta palvelutuottajilta. Kirjastojen aukipitäminen ja asiakkaiden kohtaaminen on oma prosessinsa, joka ei tiettyjen perustaitojen jälkeen ole kirjastoammatillista työtä, vaan ennemminkin ihmisten kohtaamista.

Hämeenkylässä seurakunnalla on ostoskeskuksen vieressä koulujen iltapäiväkerhotoiminnasta vapautunut liikehuoneisto. Tilan koko, muoto ja sijainti ovat soveltuvat kirjastokäyttöön. Käytössä on myös mm. lastauslaituri logistiikkaa varten. Seurakunta haluaa käyttää tilaa myös omaan toimintaansa, mutta on kiinnostunut tarjoamaan osan ajasta kirjastokäyttöön. Tällöin on luontevaa, että myös tilan aukipitopalvelusta vastaa seurakunta.

Ratkaisu käytännössä

Vantaan seurakuntayhtymä sopii Tilakeskuksen kanssa peruskorjatun ja tarkoituksenmukaisesti kalustetun tilan 36 viikoittaisen aukiolotunnin vuokrasopimuksen osoitteessa Lammaskuja 2.

Hämeenkylässä seurakunta pitää kirjastoa avoinna sovittuina aikoina ja huolehtii tilan järjestyksestä. Tästä tehdään palveluostosopimus kirjaston ja seurakunnan välille.

Kaupunginkirjasto toimittaa kaiken kirjastoautomaation, muut kirjastokäytössä tarvittavat laitteet ja tarvikkeet, logistiikan sekä kaiken kirjastoaineiston ja siihen liittyvät kalusteet.

Ollessaan kirjastokäytössä tila on tunnustukseton, kaikille avoin kirjastolain mukainen kirjaston toimipiste. Kirjaston aineistosta merkittävä osa on lasten aineistoa. Tilaan mahtuu aikuisten kysytyintä aineistoa ja sinne voi myös varata mitä tahansa Helmet-kirjastojen aineistoa pääkaupunkiseudun kirjastoista. Kaupunginkirjasto voi järjestää kirjastossa myös omaa toimintaa, esim. satutunteja.

Ulkopuolisilla ei ole lainkaan pääsyä kirjaston tietojärjestelmiin, koska kaikki asiakastietoihin tai kirjaston muuhun tekniikkaan liittyvät järjestelmät hoidetaan keskitetysti kaupunginkirjastosta käsin.

Kirjastotoiminta voi alkaa syksyllä 2017.

Talous

Tilan auki pitäminen ostopalveluna on verrattavissa Seure Oy:ltä tehtäviin, ja jo käytyjen neuvottelujen perusteella tällä tavalla järjestetty kirjaston aukipitäminen on huomattavaan paljon edullisempaa kuin kaupungin omana työnä. Edullisuus perustuu tilan yhteiskäytön synergioihin sekä kirjaston prosessien tehokkuuteen, jolloin työvoimantarve on alle puolet aiemmasta palvelutason säilyessä entisellään.

Pähkinärinteeseen koulun iltapäiväkerho on toiminut remontin valmistuttuakin nuorisotilassa ja sille on tarve jatkossakin. Niin henkilöstö kuin lapsetkin ovat voineet käyttää tätä tilaa. Yhteistyö nuorisopalveluiden kanssa on sujunut hyvin ja perusopetus toivoo tilojen käytön olevan mahdollista jatkossa.

Nuorisotila siirtyi kirjaston yhteyteen Pähkinärinteessä syksyllä 2014, minkä yhteydessä tilaan tehtiin joitakin muutostöitä. Tämän jälkeen tilaa ovat vaivanneet sisäilmaongelmat. Vuoden 2015–2016 aikana tehtiin sisäilman parantamiseen tähtääviä korjaustoimenpiteitä:

- seinien ja lattioiden saumojen ja rakenteiden tiivistäminen
- ulkoikkunoiden vaihto koko rakennuksessa
- katon akustiikkalevyjen vaihto
- ilmastointijärjestelmän huolto ja puhdistus

Korjausten jälkeenkin henkilökunnan sisäilmaoireilu on ollut kuitenkin niin vakavaa, että tilassa ei ole voitu työskennellä.

Alkuvuodesta 2017 lattian muovimatto on korvattu tekstiililaatalla ja samalla ilmastointijärjestelmä on puhdistettu ja huollettu. Tilassa on tehty siivous.

Nuorisotila on remontin aikana toiminut Pähkinärinteeseen koulun paviljongeissa. Paviljongit on tarkoitus purkaa kesäkuussa 2017. Nuorisopalveluiden toiveena onkin saada remontoitu tila uudelleen käyttöön portaittain toukokuusta alkaen.

Koska tilassa oleminen on aiemmin aiheuttanut siellä työskennelleille vakavia terveysongelmia, kokeillaan tilassa olemista vähän kerrallaan ja testataan remontin onnistumista. Aluksi henkilökunta – 2 työntekijää – työskentelee tilassa muutamia tunteja kerrallaan 2–3 kertaa viikossa tehden lähinnä toimisto- ja valmistelutöitä. Mahdollisia sisäilmaoireita seurataan tarkalla kirjapidolla ja dokumentoinnilla. Jos oireita ilmaantuu, työntekijät ovat yhteydessä työterveyshuoltoon ja esimieheen.

Jos ensimmäisen vaiheen tulokset ovat hyviä, lisätään työskentelyn määrää tilassa ja käynnistetään nuorisotyö pienimuotoisesti tuomalla esim. pöytätennispöydät nuorten käyttöön.

Jos tulokset ovat edelleen positiivisia, tulevan kesän aikana tila kalustetaan nuorten ja mahdollisten muiden tilan käyttäjien toivomusten mukaan. Tavoitteena on, että tila voidaan ottaa kokonaisuudessaan käyttöön syyskuun 2017 aikana.

Nuorisopalvelut ottaa tilaan mielellään myös muita alueen toimijoita, mikäli kirjasto siirtyy tilasta pois. Tähän mennessä kiinnostuksensa tilojen käyttöön nuorisotyön lisäksi ovat ilmoittaneet Pähkinärinteen koulu ja Musiikkiopisto Musike. Iltapäiväkerho jatkaa normaalia toimintaansa tilan pienemmässä osassa (entinen talomiehen asunto). Tilojen yhteistyökäytöstä ja muista yhteistyökysymyksistä sovitaan yhdessä kaikkien toimijoiden kanssa.

Kaupunginhallitus 8.5.2017 § 13

Sivistystoimen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään merkitä annettu selvitys tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti palauttaa asia valmisteluun siten, että selvitys tuodaan kaupunginhallitukselle elokuussa 2017, ja todettiin, että tilan soveltuvuus tulisi selvittää ennen käyttöönottoa.

Täytäntöönpano: sivistystoimi

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Talous- ja hallintojohtaja Eila Tanninen, puh. 09 839 22913, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi